

Det handler alt sammen om kommunikation

Der bliver skålet i champagne og spist kransekage, mens der på tegnsprog bliver sagt godt nytår. Vi har fået lov til at være med til det første møde i 2015 i døves pensionist klub "Valdemar Sejv" i Ringsted. Her mødes omkring 12 døve borgere, bosat i forskellige kommuner, til socialt samvær en gang om måneden. For flere af deltagerne bliver det sociale kombineret med en individuel samtale med ældrevejleder Anne Margrethe Philipsen, som står til rådighed nogle timer med støtte og rådgivning ved hvert pensionisttræf.

SVÆRE BETINGELSER FOR DELAGTIGHED

Et fælles vilkår for de døve borgere, der i dag er mødt op, er, at de ikke har samme muligheder som andre for at tale med ældre i det lokale ældrecenter eller for at tale med naboen, købmanden eller hjemmehjælpen. Kommunikationshandicappet betyder for mange af de fremmødte, at de har brug for støtte og rådgivning af ældrevejlederen. Et kommunikationshandicap, som for flere også er ensbetydende med et videnshandicap, fordi adgangen til informationer er dårligere end for andre mennesker. Champagnen og nytårshilsnerne afløses af kaffe og snak om stort og småt på kryds og tværs af det store bord, hvor alle er hensigtsmæssigt placeret i forhold til at kunne aflæse tegnsprog. Flere har allerede markeret over for ældrevejlederen, at de ønsker at tale med hende i dag. Blandt dem er ægteparret Bente og Henning Hansen samt Jørgen Nielsen.

NÅR DANSK ER FREMMESSPROG

Vi har for en stund forladt det sociale fællesskab ved det store bord og er rykket ud i et tilstødende lokale, hvor samtalerne med ældrevejleder Anne Margrethe Philipsen foregår. Bente og Henning Hansen, på henholdsvis

73 og 78 år, har været gift i over 40 år, de har ingen børn og har boet i det samme hus i al den tid, de har været gift. I lighed med mange andre ældre døve, er deres kontakt med familien begrænset, idet familiemedlemmerne ikke behersker tegnsprog. Bente og Henning benytter sig som regel af muligheden for at få rådgivning, når de deltager i pensionistklubben. I dag har ægteparret medbragt et brev, som de har brug for at få formidlet og oversat til tegnsprog:

"Vi kan ikke undvære hende, fordi vi ikke har børn eller andre, der kan hjælpe os. Anne Margrethe kan tale med os på tegnsprog og forklare det, så vi ikke misforstår tingene", siger Bente.

Anne Margrethe supplerer:

"I dag er det fx et brev fra sygehuset, vi gennemgår. Andre gange kan det være breve fra offentlige myndigheder. Mange ældre døve har ligesom Bente og Henning svært ved at læse og skrive dansk. Tegnsprog er for de fleste døve deres modersmål, mens dansk skriftsprog er et fremmedsprog."

Anne Margrethe uddyber:

"For døve, der aldrig har kunnet indlære det danske sprog gennem hørel-

ÆLDREVEJLEDEREN KONTAKTER ALLE DØVE, NÅR DE FYLDER 65 ÅR OG TILBYDER DEM ET ORIENTERENDE BESØG, HEREFTER AFTALES BESØG EFTER BEHOV. DETTE GÆLDER ALENE FOR ÆLDRE DØVE I KOMMUNER, DER HAR INDGÅET EN GENEREL KONTRAKT MED CFD OM ÆLDREVEJLEDNING. PÅ CFD I KØBENHAVN ER DER ANSAT EN ÆLDREVEJLEDER, SOM DÆKKER REGION HOVEDSTADEN OG REGION SJÆLLAND. I DET ØVRIGE DANMARK DÆKKES ÆLDREVEJLEDNINGEN AF DANSKE DØVES LANDSFORBUND, DER HAR FÅET SATSPULJEMIDLER TIL FORMÅLET.

sen, kan det være svært at lære korrekt dansk. For nogle døve kan der også være problemer med at forstå de ord og begreber, som er kommet i sproget de seneste år."

Henning og Bente nikker genkendende til det, som Anne Margrethe siger. De fortæller, at de i dagligdagen forsøger med små skriftlige beskeder at klare sig i samtaler med deres naboer, men at det selvfølgelig begrænser kommunikationen.

FORSTÅELSE SKABER TRYGHED

Ældrevejlederens opgaver spænder vidt fra hjælp til fx ansøgninger om hjælpemidler, formidling af informationer til andre professionelle om ældre døves vilkår og behov, til rådgivning til den ældre døve om rettigheder og muligheder for støtte. Både Bente og Henning gør samstemmede opmærksom på, at det er vigtigt for dem, at de også har mulighed for at bruge deres ældrevejleder som bisidder i forskellige sammenhænge. Bente fortæller:

"I forbindelse med at jeg skulle opereres for grå stær, havde jeg brug for, at Anne Margrethe var med til øjenlægen. Jeg har diabetes og har også brug for, at hun er med til kontrol hos lægen. Der er også tegnsprogstolk med, men jeg har brug for, når der er ting, jeg ikke har forstået at få det forklaret bagefter."

Henning supplerer sin ægtefælle: *"Den gang jeg fik en bypass-operation, var der flere undersøgelser, hvor det var trygt for mig at have en bisidder med."*

Anne Margrethe fortæller: *"Mange ældre døve har ofte ingen eller meget lidt erfaring med brug af tegnsprogstolk, da tilbuddet om professionel tegnsprogstolkning først er blevet etableret inden for nyere tid"*.

RISIKO FOR ISOLATION OG ENSOMHED

Vi overværer også en samtale mellem Anne Margrethe og Jørgen Nielsen på 78 år, som vi vender tilbage til lige om lidt.

Det står allerede nu tydeligt for os, at ældre døve særligt har vanskeligheder i forhold til kommunikation, socialt samspil og informationstilgængelighed, og at disse omstændigheder kan være risikofaktorer i forhold til, at ældre døve kan føle sig ensomme og isolerede. I forlængelse af dette gør Anne Margrethe opmærksom på, at det er hendes fornemste opgave at afhjælpe ældre døves isolation ved bl.a. at være informationsgivende samt kontaktskabende i forhold til lokalsamfundet. Hun understreger samtidig, at hendes indsats altid sker i samråd med den ældre døve borger selv.

Jørgen Nielsen indleder med at fortælle, at han gerne vil tale om helbredsattest til kørekort. Anne Margrethe spørger nærmere ind til, hvad han ønsker hendes hjælp til. Jørgen er blevet opereret for grå stær og er blevet anmodet om en helbredsattest. Han er usikker på, hvad den omfatter, og reglerne herfor.

Jørgen Nielsen er alene uden børn og familie. Han har i øjeblikket et ønske om at flytte i ældrebolig:

"Jeg har brug for, at Anne Margrethe hjælper mig med at søge en ældrebolig. Der er også noget med boligydelse, som hun må hjælpe mig med."

Der viser sig at være flere emner, som Anne Margrethe og Jørgen skal nå at runde i dag.

SÅDAN ER DET

Altså – at det alt sammen handler om kommunikation, tænker vi, da vi sidst på eftermiddagen forlader Døves Pensionistklub "Valdemar Sejr" i Ringsted. Både det sociale fællesskab og ældrevejlederens tilstedeværelse giver deltagerne mulighed for at tale sammen, lytte til hinanden og få sat ord på de problemstillinger i dagligdagen, som lige her og nu kræver en nærmere afklaring for at kunne komme videre.